

ASTEJORRAN

Ez da hau?

Ez da hau, ez da hau» esaten omen zuten Madrilén Espainia-ko Bigarren Errepublikari garai gorriak heldu zitzaizkionean, udaberriko amets sutsuak epeltzen hasi bezain laster, Don Jose Ortega y Gassetek eta bere adiskideek.

Gauza bera esateko gogoia sentitzea guztiz normala deritzat egunkariak goiz bat bai eta bestean ere bai ekartzen dizkiguten berriak irakurrita: Juan Guerrarengandik hasi eta Roldan, Mariano Rubio, GAL, eta orain Cesiden aferra ikusten dudanean.

Baina umekeria besterik ez litzateke «hau ez da»-ka hasia. Hauxe baita gure inguru demokratikoan jazotzen ari diren gauzak: Frantziar lauzpabost ministro eskubitarrak gartzelan daude, gobernutik espetxera zuzenean iragan ondoren; Alderdi Sozialistako idazkari nagusia, ia Frantziako presidentegai hautatzeko egon zena, alderdiaren finantzaketa ilegalaren kariatzat prozesatua dago. Eta zer esanik ez Italiako gauzak, non bigarren gerra osteko alderdi sistema politiko guztia hankaz gora jarri baita.

Zer gertatzen da? Berehala demokrazia usteldu egin zaigu, heldu bezain laster ala alderantziz orain jendea —hiritargoa— ez dago prest oraintsu arte jasaten zituen gauzak pairatzera? Badirudi 'ala' hori ez dela egokia. Agian gauza biak dira zilegiak. Baliteke gaur gauzak txarrago egotea, baina ez dago dudarik gaur egun eskandalo bat eratzela lehenago gauza normal edo erdi-normalizat jotzen zenaren aurrean.

GAL martxan zegoenean

kondenak orain baino motelagoak ziren. Nondik dator aldaketa hau?

Vere eritziz, Berlineko murraila eroriz gero (eta har ezazue egintza hau sinbolo bezala bereziki) hiritarren portaera aldatzen hasi da Estatuari eta honen aparailuari buruz. Lehenago berrogei urte luzez onartzen zena edo gaitzertitza jotzen zena —poliziak eta zerbitzu sekretuek egiten zutena, alderdien finantzaketa, etab.— gaur egunean ez da onartzen. Zorionez. Agian kanpoko etsai gaiztoa —komunismoa eta iraultza, hain zuzen— desagertu delako jendea ez dago prest aintzinako portaera kaskarrak pairatzeko.

Egoera berri honetan ez dirudite alderdiek erakunde trebeak bere portaera pentsakera berriari egokitzeke garaian. Ia beti erantzun mota berdina errepikatu besterik ez baitute egiten: egunkaria irakurritik enteratzen omen dira, etab., etab...

Arazorik handiena da eskaera zilegi eta demokratiko berri hauei alderdi politiko eta erakunde sozialek erantzun beharrean, beste jende mota batek erabiltzea justiziatik ihes egiteko xantaiaren bidez.

Urteetan zehar Madrilén bereziki (eta kasu honetan sinbolo izen batez gain leku izen bat ere bada) dossierak gora eta behera ibili dira. Norbaitek

MARIO
ONAINDIA

Baliteke gaur
gauzak okerrago
egotea, baina ez
dago dudarik
gaur egun
eskandalo bat
eratzela lehenago gauza
normal edo
erdi-normalizat
jotzen zenaren
aurrean.

erosi ditu poliziak eta funtzionarioak multzoka gero egunkariei saltzeko. Egunkari batzuk egiaztatu nahi izan dituzte datu guztiak eta zer bait atera dutenean egia izan da. Hala nola 'Diario 16-ek' Roldanen kasua atera zutenean. Baina beste batzuk, edo beste bat behintzat, sorgin-gai edo sorgin-ikasle bihurtu da eta makilatxu magikoa eskuan duela markatzen du demokraziaren erritmoa. Egoera honetan, erantzunik ego-

kiena —demokrazia helduenetan eman dena— alderdi eta instituzio demokratikoei herriaren eskaerei erantzutea da: gauzak argitu eta esplikatut neurri politikoak hartuz —behar diren dimisio guztiak aurkeztuz— litzateke. Erantzun hori hartzen ez bada eskaera zilegi horiek demokrazia sendotzeko barik ahultzeko erabiltzeko prest dagoen jendearen eskuetara joango delako. Konspirazioen bat egongo balitz, desaktibatze biderik egokiena horixe litzateke.

Gaur goizean irakurri dut ERNEko erizain baten artikulua bat esplikatzen nolako antza dagoen Cesiden kasuaren eta Watergateren artean. Hau baita memoria flakoa. Antzaskoz era handiagoa aurkitzen diot nik Ertzainak Garaikoetxearen telefonoa kontrolatu zuen kasuarekin. Euskadin martxa biziz egin baikenuen mendebaleko demokraziaren bide hori.

PERIODIKOA LEITUZ
ILUSTRATZEN GARA

Martxelo Otamendi

Ez al du merezi...?

Ertzainek Tolosako hilerrian senideen aurka egin zuten kargaren tentsioa baretzen ari zenean, hauxe galdetu zion Iñigo Iruin abokatuari 'El Pais-eko' kazetari batek: «Ez al duzu uste, Iruin, kargak salaketa merezi duela epaitegian?». Iruinek, buru gainean pasatzen ikusi zituen porren sustuaz oraindik libratu gabe, «ikusiko dugu, familiarekin hitz egin beharra dago» lakonikoa bota zion, bataila askotan azala zaildu duenaren tenplearekin. Arreta, beraz, hurrengo egunean delako egunkariak emango zuten informazioan jarri beharra neukan. Azken batean kazetariaren ustez «epaitegian salatzea» merezi zuen gertaerak, kronika ona ere mereziko zuen, kontuan hartuta gainera hilkutxak lurperatu eta gero (hilobi bakar batean eta elkarren ondoan, ez «elkarren ondoan dauden hilobi banatan» zenbait egunkaritan irakurri dugun bezala) Zabalen anaiak batek kazetariari esandakoa: «Gauza bakarra eskatzen di-zuet: ikusitakoa kontatu, besterik ez».

Adjetibo gutxirekin dotoretu zuen kazetariak hilerrian gertatutakoa. «Lasa eta Zabalen familiartekoak jipoitu egin zituen Ertzaintzak hilkutxak hartzen saiatu zirenean». Orri berean Jose Luis Barberriak «Enfrentamendu zibilaren marea» izenburua zuen iritzia agertu zuen: «Terrorismoaren apologia ebitatu nahi izateak... urruti eginda dagoela ematen duen probidentzia ebaztera eramane du epailea, Tolosaren eta Madrilén artean dauden 425 kilometroek adierazten dutena baino urrutiago eginda».

Salaketa gogorragoa egin zuen 'Egin-ek' «Lotsagabeak» titularrarekin. Atzoko editorialean, «Gora Espainia», gorputz polizialen jarrerari heldu zion: «Bi gazte tolosarren hezur txikituak astindu zituzten lotsarik gabe, eta zin egin dezakezue, Hernaniko hilerriko paretetan fusilatutako gudarien hezurak ere asaldarazi zituztela, eta Aranarenak, Aitzolenak, Eustakiorenak». 'El Mundo' ez zen atzean geratu osteguneko editorial txikian: «Lasa eta Zabalen gorputzak ez dira Estatuaren ondasun, eta are gutxiago krimena egin zutelako susmoa bere gainean dute Seguritasun Indarra. Atzoko operazioan Ertzaintzak eskaintako laguntza herri honen lotsabidean emandako beste urrats bat da». 'Deia-n' Jose Felix Azurmendik Buruen epailearen «sentsibilitate eza» azpimarratu zuen, bai ostegunekoan —«Araua eta sentsibilitatea»— bai atzokoan: «Kontsentsu zabala Euskadin Carlos Bueren epailearen jarreraren aurka».

Euskadi Irratiko atzoko 'Goizean Behin-eko' tertulia politikoak ohi ez bezalakoa giro 'lasaia' izan zuen. Garbi geratu zen, Juaristik bukaeran Jaime Otamendiri egindako komentarioan 'saldu' zuenez, estudiantia sartu aurretik moderatzaileak tertuliakideei kaleko tentsioa tertuliara ez eramateko egindako erreguak (agindua?) ondorioa izan zuela, nahiz segur aski ikusmina (entzumina egokiago) gal zezakeen. EAJko Juaristik nahi gabe —hala hartu nuen nik— eman zuen eztabaidaren giltzarria: «Bueren epailearen erabakia hankasartze ikaragarria da, ematen du beste estatu batekoak direla». HBko Válek Euskal Herrira ekarri zuen erantzukizuna: «Ez da Buerenek bakarrik hartutako erabakia, Ajuria Eneko Itunak emandako bermearekin hartuta dago». PSOEko Elorzak irtenbidea proposatu zuen: «Urtebete tirorik gabe eta eztabaida dezatela alderdi politikoek autodeterminazioaz».

HARA!

Mattin

